

نتایج یک مطالعه مقطعی را چگونه ارائه دهیم؟

نقد مقاله:

بررسی موانع اجرای آموزش به بیمار در مراقبت‌های بالینی از دیدگاه

پرستاران

عباس عباسی قهرمانلو*

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی / شهریور ۱۳۹۳؛ ۱۴(۶): ۵۶۴ تا ۵۶۷

سردبیر محترم مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی

مقاله‌ای با عنوان موانع اجرای آموزش به بیمار در مراقبت‌های بالینی از دیدگاه پرستاران در مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی دوره ۱۴ شماره ۴ در ۱۳۹۳ به چاپ رسیده است (۱). اینجانب به نویسندگان مقاله بابت انجام چنین کاری تبریک عرض می‌کنم ولی به نظر می‌رسد چند نکته برای بهبود کیفیت مقاله فوق قابل ذکر است.

مطالعات مقطعی مطالعاتی هستند که ارتباط بین متغیرها با بیماری‌ها و سایر حالات مرتبط با سلامتی را در یک جمعیت معین و در زمان معین بررسی می‌کنند، که خود می‌تواند به دو صورت توصیفی و تحلیلی صورت گیرد، در صورتی که در یک مطالعه مقطعی تنها به توصیف پرداخته شود آن مطالعه مقطعی توصیفی و در صورتی که در آن آنالیز آماری صورت گیرد نوع مطالعه مقطعی تحلیلی خواهد بود. به بیان دیگر مطالعات مقطعی هم می‌تواند توصیفی و هم تحلیلی باشند (۲). با توجه به توضیحاتی که در ادامه داده خواهد شد پژوهشگران می‌توانستند این مطالعه را به صورت تحلیلی گزارش کنند.

اولین مسأله‌ای که به ذهن خواننده خطور می‌کند این است که چرا نویسندگان محترم برای بررسی روایی پرسشنامه فقط از اساتید دانشگاه علوم پزشکی جهرم استفاده کرده‌اند؟ با توجه به نوپا بودن این دانشگاه بعید به نظر می‌رسد که این تعداد استاد مجرب در این دانشگاه موجود باشند. لذا بهتر بود که نویسندگان محترم از اساتید سایر دانشگاه‌ها نیز جهت بررسی روایی پرسشنامه استفاده می‌کردند.

مسأله بعدی که در این مقاله قابل ذکر است بحث انتخاب نمونه‌ها در مطالعه است. نویسندگان محترم اظهار داشته‌اند که نمونه‌ها آزادانه و بدون نظارت مستقیم پژوهشگر پرسشنامه‌ها را تکمیل کرده‌اند. آیا منظور از انتخاب آزادانه همان رضایت آگاهانه شرکت‌کنندگان است؟ و این که پژوهشگران جهت جلب اعتماد شرکت‌کنندگان چه اقدامی انجام داده‌اند؟ (از قبیل در نظر گرفتن کادو). همچنین پرسشگران چه کسانی بوده‌اند و آیا از قبل برای اهداف مطالعه توجیه شده بودند؟ در

* نویسنده مسؤول: عباس عباسی قهرمانلو، دانشجوی کارشناسی ارشد اپیدمیولوژی، گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.
abbasi.abbas49@yahoo.com

تاریخ دریافت مقاله: ۹۳/۴/۱۰، تاریخ اصلاحیه: ۹۳/۴/۱۸، تاریخ پذیرش: ۹۳/۴/۱۸

خصوص نحوه انتخاب نمونه‌ها نیز توضیحی داده نشده است. برای مثال پر کردن پرسشنامه‌ها توسط نمونه‌ها چه زمانی بوده است و این که عوامل تأثیرگذار بر نحوه پاسخ دهی نمونه‌ها از قبیل شیفت کاری چگونه تحت کنترل قرار گرفته‌اند؟ آیا توضیحی در خصوص مطالعه و اهداف آن به شرکت‌کنندگان داده شده است؟

در خصوص نتایج ارائه شده به نظر می‌رسد که در جدول ۱ پژوهشگران می‌توانستند آزمون آماری نیز انجام دهند بدین صورت که مثلاً گروه‌های سنی مختلف از نظر تعداد افراد مورد بررسی آیا با هم‌دیگر اختلاف آماری نیز داشته‌اند؟ در مورد جدول ۲ با توجه به نوع سؤالاتی که پرسیده شده است نحوه امتیازدهی گمراه‌کننده به نظر می‌رسد زیرا در عنوان جدول اشاره شده که توزیع فراوانی مطلق و نسبی موانع آموزش به بیمار از دیدگاه پرستاران، اما نحوه امتیازدهی به گونه‌ای بوده که تعداد پاسخ به هرآیتم بیش از اعضای نمونه شده است که این به خاطر نوع امتیازدهی به پاسخ‌های داده شده است اما ممکن است خواننده را دچار اشتباه سازد زیرا بسیاری از خوانندگان فقط به جداول مقاله نگاه کلی می‌اندازند. در همین جدول پیشنهاد می‌شود آنالیز آماری بین ابعاد مختلف انجام شود. احتمالاً بین ابعاد مختلف و امتیاز موانع آموزش رابطه‌ای وجود داشته باشد. با توجه به نوع داده‌هایی که جمع‌آوری شده است پژوهشگران می‌توانستند بین نمره ابعاد مختلف آموزش و متغیرهای دموگرافیکی نیز آزمون آماری انجام دهند و به این ترتیب بر اعتبار تحقیق خود بیافزایند.

در پایان ضمن آرزوی موفقیت روزافزون برای آن مجله و محققان محترم، منتظر چاپ این "نامه به سر دبیر" و توضیح نویسندگان ارجمند مقاله در خصوص بحث‌های ذکر شده می‌باشم.

منابع

1. Dehghani a, orang m, abdollahyfar d s, parviniyan nasab am, vej dani ma. Barriers to Patient Education in Clinical Care; Viewpoints of Nurses. Iranian Journal of Medical Education. 2014;14(4):332-41 .
2. Bonita R, Beaglehole R, Kjellström T. Basic epidemiology: World Health Organization; 2006.